

KVALITETSINDIKATOR FÖR FÖRSKOLANS VERKSAMHET 2013

**Självvärdering av hur förskolan utifrån läroplanen skapar
förutsättningar för barnens utveckling och lärande.**

BAKGRUND

Resultaten av förskolans verksamhet behöver tydliggöras och synliggöras. Därför har Stockholms stad inför 2009 bestämt att alla arbetslag vid kommunala förskolor ska använda detta material för att bedöma hur väl kvaliteten i förskolans processer motsvarar läroplanens krav och intentioner. Materialet har reviderats inför 2013. Det kan även med fördel användas av fristående förskolor.

Ett annat viktigt syfte med materialet är att bidra till diskussioner och reflektioner om den egna verksamheten. Arbetet med självvärderingen ger även underlag till förskolans utvärdering och till att identifiera utvecklingsområden i verksamheten. Tillsammans med andra underlag kan självvärderingen bidra till en analys av förskolans resultat och därmed bli en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

SJÄLVVÄRDERINGSUNDERLAGET

Indikatorns olika områden ska besvaras utifrån en skala med kriterier för sex nivåer från 1 – 6. Kriterierna bygger på en progression där kvaliteten bedöms öka på så sätt att om man exempelvis bedömer sig ligga på nivå 3, så innebär detta att man både uppfyller och utvecklar de kriterier som nivå 1 och 2 uttrycker. Arbetslaget bör förtydliga vilka underlag och belägg som leder fram till den bedömning som görs.

Nivå 3 innebär att läroplanen uppfylls i tillräcklig omfattning och nivå 5 innebär att läroplanens intentioner uppfylls helt och hållet.

ÅTGÄRDER OCH UTVECKLING

På alla områden bör den bedömning under nivå 5 åtföljas av en beskrivning av vad som bör göras för att verksamheten ska utvecklas eller varför detta område inte är prioriterat just nu.

En bedömning på nivå 1-2 ska åtföljas av förskolechefens beskrivning av åtgärder för att höja verksamhetens kvalitet till en acceptabel nivå utifrån läroplanen.

I. Pedagogisk miljö och material

1. Det finns visst material för olika typer av lek och lärande. Dessa består i till största delen av färdiga leksaker i en i huvudsak ”hemlik” miljö med betoning på omsorg. Det är till viss del tydliggjort vilket material som bör erbjudas och arbetslaget inventerar om materialet finns på plats.
2. Det finns även visst material för skapande verksamhet samt för bygg- och konstruktionslek som delvis är tillgängligt för barnen. Urvalet av material görs till stor del utifrån ett vuxenperspektiv och det framgår tydligt vilka möjligheter som erbjuds. Det finns viss dokumentation i form av bilder som kan utgöra underlag för bedömning av om miljö och material upplevs fungera tillfredställande.
3. Materialet är rikligt och varierat med utgångspunkt i läroplanens målområden och verksamhetens mål samt tillgängligt för barnen. Det berikar barnens lek och används till viss del även i ett temainriktat arbetssätt. Barnen är delaktiga i miljöns utformning och materialen påverkas av barnens behov och intressen vilket ökar deras inflytande. Det finns tillgång till IKT¹ på förskolan. Medvetenhet finns om att genusperspektiv, likabehandling och kulturella variationer bör påverka miljö och material. Föräldrarna är informerade om hur miljön är utformad. Det finns viss dokumentation som synliggör de möjligheter som finns och som i kvalitetsarbetet kan användas för att utveckla miljö och material utifrån de mål verksamheten har.
4. Den pedagogiska miljön och materialet ger förutsättningar för kreativitet och möten. Den används aktivt för att nå verksamhetens mål och även i ett temainriktat arbetssätt. IKT är tillgängligt för barnen och används delvis i olika aktiviteter. Miljö och material är genomtänkt ur ett genusperspektiv och ett likabehandlingsperspektiv samt synliggör kulturella variationer med ett interkulturellt förhållningssätt. Föräldrarna är informerade om syftet med miljöns utformning. Dokumentation av hur miljö och material används är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen av i vilken mån miljö och material bidrar till måluppfyllelsen. Barn och föräldrar är till viss del delaktiga i den processen.
5. Miljö och material bidrar till att utmana barnens lärande och medverkar till att föra utforskandet inom olika områden samt det temainriktade arbetet framåt. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner om hur miljö och material påverkar barns lärprocesser. Detta sker utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta medverkar till att miljö och material utvecklas så att det ytterligare

---

¹ Informations och kommunikations-teknologi, den del av IT som bygger på kommunikation mellan människor.

bidrar till barnens lärande. Både barn och föräldrar är delaktiga i den processen.

6. Arbetslaget använder även forskning och vetenskapliga teorier som underlag för att utveckla sin kritiska reflektion över den egna praktiken och kring miljö och material. Analysen visar hur resultaten av arbetsätten bidrar till barnens utveckling och lärande. Den pedagogiska dokumentationen är underlag för dessa reflektioner där även utomstående samverkanspartners är delaktiga. Den kunskap som skapas bidrar genom det systematiskt kvalitetsarbetet till att utveckla verksamheten som helhet.
- Arbetslagets belägg för sin bedömning och tankar om hur arbetet kan utvecklas så att bedömningen kan höjas:
  - Om bedömning är på nivå 1 eller 2, förskolechefens handlingsplan för att arbetet ska komma upp till den nivå som läroplanen kräver:

2. Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

1. Vissa aktiviteter genomförs med skapande verksamhet och med olika uttrycksformer. Det är till viss del tydliggjort vilka aktiviteter och vilket material som bör erbjudas och arbetslaget inventerar om materialet finns på plats och om aktiviteterna är genomförda.
2. Barnen introduceras till olika skapande aktiviteter, material och uttrycksformer. Barnen har vissa möjligheter att själva utveckla sina förmågor. Det finns viss dokumentation i form av bilder som kan utgöra underlag för uppföljning om aktiviteter och material fungerar tillfredställande.
3. Skapande verksamhet och olika uttrycksformer är varierade, återkommande och inkluderar bygg- och konstruktionslek. Detta berikar barnens lek och används till viss del i ett temainriktat arbetssätt. Barnen har möjlighet att själva utveckla sina förmågor med detta vilket ökar deras inflytande. Det finns även tillgång till IKT på förskolan. Föräldrarna är informerade om vilka aktiviteter som förekommer. Medvetenhet finns om att genusperspektiv, likabehandling och kulturella variationer bör påverka detta. Det finns viss dokumentation som kan användas för att utveckla skapande verksamhet och andra uttrycksformer utifrån de mål verksamheten har.
4. Skapande verksamhet och olika uttrycksformer fördjupas, bidrar till barnens kreativitet och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt. IKT är tillgängligt för barnen och används delvis i olika aktiviteter. Arbetet sker med ett genusperspektiv och ett likabehandlingsperspektiv samt med ett interkulturellt förhållningssätt. Föräldrarna är informerade om syftet med detta. Dokumentation av arbetet

med skapande verksamhet och andra uttrycksformer är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen av hur arbetet på det är området kan utvecklas och i vilken mån detta skapar förutsättningar för att uppfylla målen för verksamheten. Barn och föräldrar är till viss del delaktiga i den processen.

5. Barnen utmanas i den skapande verksamheten till att uttrycka sig i olika uttrycksformer. Detta bidrar till barnens lärande inom samtliga områden och till att föra utforskandet och det temainriktade arbetet framåt. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden. Detta medverkar till att skapande verksamhet och olika uttrycksformer utvecklas och fördjupas så att det ytterligare kan genomsyra verksamheten och bidra till barnens lärande och förskolans måluppfyllelse. Barn och föräldrar är delaktiga i den processen.
  6. Arbetslaget använder forskning och teorier som underlag för kritisk reflektion över den egna praktiken. Reflektionen innefattar hur estetiska läroprocesser och olika uttrycksformer ytterligare kan bidra till barnens lärande. Pedagogisk dokumentation ger underlag för dessa reflektioner där även utomstående samverkanspartners är delaktiga. Den kunskap som skapas bidrar genom ett systematiskt kvalitetsarbete till att utveckla verksamheten som helhet.
- Arbetslagets belägg för sin bedömning och tankar om hur arbetet kan utvecklas så att bedömningen kan höjas:
  - Om bedömning är på nivå 1 eller 2, förskolechefens handlingsplan för att arbetet ska komma upp till den nivå som läroplanen kräver:

3. Barns språkliga och kommunikativa utveckling

1. Kommunikationen mellan barn och vuxna består till stora delar av uppmaningar och ja- och nej-frågor. Dialog mellan barnen går ofta via den vuxne. Språket är situationsbundet och barnen har begränsat språkutrymme. Vissa sång- och sagostunder förekommer och de flesta aktiviteter genomförs i storgrupp. Det är till viss del tydliggjort vilka aktiviteter och vilket material som bör erbjudas och arbetslaget inventerar om aktiviteterna genomförts och materialet finns på plats.
2. Kommunikation består i viss utsträckning av dialog mellan barn och vuxna och mellan barnen sinsemellan. Vissa aktiviteter genomförs korta stunder i mindre grupper. Sång och läsande förekommer regelbundet och det finns inslag av berättande samt rim- och ramsor. Visst material som är tänkt att vara språkutvecklande finns tillgängligt. Det finns en vetskap om att även modersmålet bör stödjas. Det finns viss dokumentation i form av bilder

som kan utgöra underlag för diskussioner om aktiviteter och material fungerar tillfredställande.

3. De vuxna använder ett rikt och nyanserat språk och barnen har ett ökat språkutrymme. Förmågan att kommunicera berikar barnens lek. Förskolan inventerar den språkliga miljön kring barnen och arbetar till viss del med att stödja även barnens modersmål. Olika aktiviteter och arbetssätt används för att berika barnens språk och kommunikation. Berättandet utgår från barnens egna erfarenheter. Barnen har tillgång till material som uppmuntrar till dialog och kommunikation och i viss mån IKT vilket ökar deras inflytande. Medvetenhet finns om att språk och kommunikation bör ses ur ett genusperspektiv och ett likabehandlingsperspektiv samt utgå från ett interkulturellt synsätt. Föräldrarna är informerade om hur förskolan arbetar med det här området. Det finns viss dokumentation kring barnens språk som kan användas för att följa deras språkliga utveckling och utveckla arbetet utifrån de mål som formulerats.
4. Språk och symboler ses som ett verktyg för barnens lärande och arbete med olika målområden och ett temainriktat arbete används aktivt för att barnen ska utveckla nya begrepp. Den språkliga miljön präglas av ett genusperspektiv, ett likabehandlingsperspektiv och ett interkulturellt förhållningssätt där arbete för att stödja modersmålet ingår. Barnens språkliga medvetenhet främjas liksom deras intresse för symboler och skrift. IKT är tillgängligt för barnen och används delvis i olika aktiviteter. Dialog, argumenterande och förhandlande uppmuntras vilket även stärker värdegrundsarbetet. Föräldrarna är informerade om syftet med arbetet på det här området. Dokumentation av barns förändrade språkanvändning är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen av i vilken mån arbetet på det här området bidrar till att uppfylla målen för verksamheten. Barn och föräldrar är till viss del delaktiga i den processen.
5. Språk och kommunikation samt läs- och skrivutveckling utmanas medvetet utifrån barnens intressen och förmågor och utgår från olika språkgenrer. IKT används aktivt i arbete med olika målområden och i ett temainriktat arbetssätt. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden. Detta medverkar till att arbetet med språk och kommunikation utvecklas så att det ytterligare bidrar till barnens lärande och förskolans måluppfyllelse. Både barn och föräldrar är delaktiga i uppföljning och utvärdering.
6. Arbetslaget använder även forskning och teorier som underlag för att genom kritisk reflektion över den egna praktiken utveckla arbetet med barns språkutveckling och kommunikativa förmåga. Analysen visar hur resultaten av arbetssätten bidrar till barnens utveckling och lärande. Pedagogisk dokumentation ger underlag för dessa reflektioner där även utomstående samverkanspartners är delaktiga. Den kunskap som skapas

bidrar genom ett systematiskt kvalitetsarbete till att utveckla verksamheten som helhet.

- Arbetslagets belägg för sin bedömning och tankar om hur arbetet kan utvecklas så att bedömningen kan höjas:
- Om bedömning är på nivå 1 eller 2, förskolechefens handlingsplan för att arbetet ska komma upp till den nivå som läroplanen kräver:

4. Barns matematiska utveckling

1. Visst material som stimulerar till lek med matematiska aktiviteter och till bygg- och konstruktionslek finns delvis tillgängligt. Det är till viss del tydliggjort vilket material som bör erbjudas och arbetslaget inventerar om materialet finns på plats.
2. Material som stimulerar till sorterande och till bygg- och konstruktionslek finns tillgängligt vilket ökar barnens inflytande. Barnen uppmärksammas på att räkna och använda siffror och antal i samband med samlingar och rutiner. Det finns viss dokumentation i form av bilder som kan utgöra underlag för uppföljning om hur arbetet med matematik fungerar.
3. Barnen har tillgång till ett varierat material som stimulerar till lek med matematiskt tänkande och aktiviteter som sorterande, klassificerande, jämförande och till bygg- och konstruktionslek. Tal och taluppfattning liksom andra matematiska begrepp synliggörs till viss del. Det finns tillgång till IKT på förskolan. Inom ramen för lek och vardag i förskolan får barnen möjlighet att uppskatta antal, jämföra, beskriva och räkna ut hur man delar upp saker, mäter och väger etc. Bygg- och konstruktionslek används till viss del i ett temainriktat arbetssätt och matematik finns delvis integrerat i detta. Medvetenhet finns om att genusperspektiv, likabehandling och kulturella variationer bör påverka arbetet på det här området. Föräldrarna är informerade om hur man arbetar med detta. Det finns viss dokumentation som kan användas för att utveckla arbetet med barnens matematiska tänkande utifrån verksamhetens mål.
4. Arbetslaget fördjupar arbetet med olika matematiska aktiviteter med olika svårighetsgrad utifrån barnens intressen och erfarenheter. Bygg- och konstruktionslek används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt där matematik är integrerat. Matematiska begrepp synliggörs och används aktivt. Barnen uppmannas att dra slutsatser och komma fram till olika slutsatser. IKT är tillgängligt för barnen och används delvis i olika aktiviteter. Arbetet sker med ett genusperspektiv och ett likabehandlingsperspektiv samt med ett interkulturellt förhållningssätt. Föräldrarna är informerade om syftet med arbetet med matematik. Dokumentation av arbetet på det här området och av barns förändrade

matematiska kunnande är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Den bidrar även till utvärderingen av i vilken mån detta bidrar till att uppfylla målen för verksamheten. Barn och föräldrar är till viss del delaktiga i den processen.

5. Barnens matematiska tänkande utmanas aktivt och de får möjlighet att individuellt och tillsammans med andra förstå, lösa problem och tillämpa matematiskt och logiskt tänkande. Problemlösning bidrar till att föra utforskandet i temainriktade arbetssätt framåt. Olika uttrycksformer används medvetet för att utveckla det matematiska tänkandet. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden. Detta medverkar till att arbetet med matematik utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande och förskolans målpuppfyllelse. Barn och föräldrar är delaktiga i den processen.
  6. Arbetslaget använder även forskning och teorier som underlag för att genom kritisk reflektion över den egna praktiken utveckla arbetet med barns matematiska utveckling. Analysen visar hur resultaten av arbetssätten bidrar till barnens utveckling och lärande, och hur detta kan bidra till barnens lärande. Pedagogisk dokumentation ger underlag för dessa reflektioner där även utomstående samverkanspartners är delaktiga. Den kunskap som skapas bidrar genom ett systematiskt kvalitetsarbete till att utveckla verksamheten som helhet.
- Arbetslagets belägg för sin bedömning och tankar om hur arbetet kan utvecklas så att bedömningen kan höjas:
  - Om bedömning är på nivå 1 eller 2, förskolechefens handlingsplan för att arbetet ska komma upp till den nivå som läroplanen kräver:

5. Naturvetenskap och teknik

1. Barnen erbjuds aktiviteter som ger vissa naturupplevelser. Det finns visst material som bidrar till detta. Arbetslaget inventerar om aktiviteterna genomförts.
2. Naturen används för observationer av växter, djur och naturfenomen. Visst naturmaterial kompletterar materialet på förskolan. Barnen får genomföra vissa experiment och har tillgång till visst material för byggande och konstruerande. Det finns viss dokumentation i form av bilder som kan utgöra underlag för uppföljning av naturbesöken och aktiviteterna.
3. Barnen får goda möjligheter att utforska naturen med växter, djur och naturfenomen samt vardagsfenomen och vardagsteknik bland annat genom experimenterande vilket även berikar barnens lek. Dessa aktiviteter ingår till viss del i ett temainriktat arbetssätt. Barnen har tillgång till olika verktyg för sitt utforskande och ett varierat material för byggande och

konstruerande vilket samtidigt ökar deras inflytande. Naturmaterial kompletterar materialet på förskolan. Det finns tillgång till IKT på förskolan. Detta sammantaget ökar kunskaper om naturen, förståelsen för samspelet mellan människa och miljö samt för enkel teknik. Föräldrarna är informerade om hur förskolan arbetar med detta. Medvetenhet finns om att genusperspektiv, likabehandling och kulturella variationer bör påverka arbetet på det här området. Det finns viss dokumentation som kan användas för att utveckla arbetet med naturvetenskap och teknik utifrån verksamhetens mål.

4. Arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar fördjupas och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt. IKT är tillgängligt för barnen och används delvis i olika aktiviteter. Arbetet sker med ett genusperspektiv och ett likabehandlingsperspektiv samt med ett interkulturellt förhållningssätt. Föräldrarna är informerade om syftet med arbetet inom det här området. Dokumentation utgör underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation. Denna används i utvärderingen av i vilken mån detta bidrar till att uppfylla målen för verksamheten. Barn och föräldrar är till viss del delaktiga i den processen.
5. Barnens tänkande om naturvetenskapliga fenomen, samband och teknik utmanas aktivt. Naturvetenskapligt arbetssätt med ett kritiskt tänkande bidrar till att föra utforskandet i det temainriktade arbetssättet framåt. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden. Detta medverkar till att arbetet med naturvetenskap och teknik utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande och verksamhetens måluppfyllelse. Barn och föräldrar är delaktiga i den processen.
6. Arbetslaget använder forskning och teorier som underlag för kritisk reflektion över den egna praktiken och arbetet med naturvetenskap och teknik. Analysen visar hur resultaten av arbetssätten bidrar till barnens utveckling och lärande. Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektionerna där även utomstående samverkanspartners är delaktiga. Den kunskap som skapas bidrar genom ett systematiskt kvalitetsarbete till att utveckla verksamheten som helhet.
  - Arbetslagets belägg för sin bedömning och tankar om hur arbetet kan utvecklas så att bedömningen kan höjas:
  - Om bedömning är på nivå 1 eller 2, förskolechefens handlingsplan för att arbetet ska komma upp till den nivå som läroplanen kräver: